



**Положення про правила формування IBAN  
(міжнародного банківського номера рахунку) в Україні**

**Версія 1.00**

**Підготовлено Робочою групою Асоціації «УкрСВІФТ»**

Київ 2008

## Зміст

<b>1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ .....</b>	<b>3</b>
<b>2. ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ .....</b>	<b>3</b>
<b>3. ПРАВИЛА ФОРМУВАННЯ ІВАН ДЛЯ КЛІЄНТІВ УКРАЇНСЬКИХ БАНКІВ.....</b>	<b>4</b>
3.1. Загальні відомості.....	4
3.2. Структура ІВАН для України.....	4
3.3. Перевірка та розрахунок контрольної суми ІВАН.....	6
<b>4. ПРАВИЛА ВИКОРИСТАННЯ ІВАН .....</b>	<b>8</b>
4.1. Обов'язкові умови при використанні ІВАН .....	8
4.2. Використання ІВАН у платіжних документах.....	8
4.3. Правила використання ІВАН з урахуванням вимог STP .....	8
<b>ДОДАТОК.....</b>	<b>10</b>
<b>ДЛЯ НОТАТОК.....</b>	<b>13</b>

## 1. Загальні положення

**1.1. Цей документ розроблено з метою** описання правил формування та використання номера рахунку IBAN для клієнтів українських банків, інших фінансових установ.

**1.2. Документ встановлює:**

- структуру номера рахунку IBAN клієнтів українських банків;
- порядок формування, присвоєння та перевірки номера рахунку IBAN для клієнтів банків та інших фінансових установ.

## 2. Терміни та визначення

**НБУ** – Національний банк України.

**Код банку** – шестизначне число, яке ідентифікує банк, філію, іншу установу, встановлюється Національним банком України та є обов'язковим реквізитом банку-резидента України.

**Платник** – клієнт, який є ініціатором платежу.

**Отримувач, Бенефіціар** – клієнт, який є отримувачем суми платежу.

**Банк Платника** – банк, що обслуговує рахунок Платника.

**Банк Отримувача** – банк, що обслуговує рахунок Отримувача.

**Банк-кореспондент** – банк, який відкрив іншому банку кореспондентський рахунок для здійснення міжбанківських розрахунків.

**BBAN** (Basic Bank Account Number) – базовий рахунок клієнта в банку, який складається із рахунку клієнта та коду банку в національній платіжній системі.

**BIC** (Bank Identifier Code) – ідентифікаційний код банку.

**ECBS** (European Committee for Banking Standards) – Європейський Комітет з Банківських Стандартів.

**IBAN** (International Bank Account Number) – номер рахунку клієнта в банках та інших фінансових установах, присвоєний відповідно до міжнародного стандарту ISO13616-1.

**ISO** (International Standard Organization) – Міжнародна Організація Стандартизації.

**STP** (Straight through processing) – обробка платіжних доручень в автоматичному режимі.

**SWIFT** (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) – Товариство Світових Міжбанківських Фінансових Телекомунікацій.

### 3. Правила формування IBAN для клієнтів українських банків

#### 3.1. Загальні відомості

IBAN було створено з метою використання у практиці міжнародних розрахунків.

Концепцію IBAN було розроблено Європейським Комітетом з Банківських Стандартів (ECBS) та Міжнародною Організацією Стандартизації (ISO) та затверджено як міжнародний стандарт ISO 13616-1 та 1316-2: 2007. Приклади IBAN інших країн наведені у Додатку. Відповідно до ISO 1316-2, код IBAN країни повноваження щодо реєстрації форматів IBAN різних країн надано SWIFT.

Номер рахунку IBAN слід обов'язково зазначати у міжнародних переказах до країн ЄС.

Використання IBAN у платіжних дорученнях дозволяє:

- Забезпечити можливість прискореного, повністю автоматичного (STP) проходження міжнародного платежу на рахунок клієнта.
- Знизити кількість помилкових зарахувань та пов'язаних із цим розслідувань.
- Знизити собівартість операцій обробки міжнародних платежів для банків та, як наслідок, вартість платежів для клієнтів.

#### Мета впровадження IBAN:

- Автоматизація обробки (STP) міжнародних платежів.
- Уніфікована перевірка рахунку клієнта (чи належить рахунок клієнта зазначеному банку та коректність цього рахунку).
- Спрощення маршрутизації міжнародного платежу.

#### Загальні вимоги стандарту ISO 13616-1 до IBAN:

- IBAN – структурований код, який складається з коду країни, контрольної суми, коду банку (філії) та номера рахунку клієнта.
- IBAN для кожної країни повинен мати чітко встановлену кількість символів, яка визначається кількістю символів коду банку та кількістю символів номера рахунку клієнта.
- IBAN має дві форми: на паперовому носії та в електронному вигляді.
- Відповідальність за формування IBAN несе банк, який обслуговує рахунок клієнта.

Таким чином, форма представлення IBAN у різних країнах може відрізнятися кількістю символів коду банку та кількістю символів номера рахунку клієнта.

#### Нормативні джерела:

ISO 3166-1: Коди для представлення назв країн та залежних територій. Частина 1: Коди країн.

ISO 7064: Інформаційні технології – Методи безпеки – Система перевірки символів.

ISO 9362. Банківська справа - Банківські телекомунікаційні повідомлення – Ідентифікаційний код банку (BIC).

ISO 13616-1, 13161-2: Фінансові послуги – міжнародний банківський номер рахунку (IBAN).

#### 3.2. Структура IBAN для України

**IBAN використовується в міжнародних та національних електронних платіжних документах, де потрібно вказувати номер рахунку платника та/або отримувача коштів.**

**Формат IBAN передбачає його представлення в двох видах:**

- Електронному
- На паперовому носії.

**Правила відображення IBAN**

Умовні позначення наведені у Додатку

**Електронний формат:**

Складається з 29 буквено-цифрових символів у такій послідовності:

1. Код країни: 2-значний, відображається великими літерами (відповідно до стандарту ISO 3166: **UA** – Україна). Визначає код країни, у якій функціонує фінансова установа, що обслуговує IBAN.

2. Контрольна сума: 2 цифри, розраховані відповідно до алгоритму розрахунку контрольної суми (див. п. 3.3. цього документа).

3. Код банку. Для банків України це 6-значний цифровий код фінансової установи, що обслуговує рахунок клієнта або є емітентом платіжної картки клієнта.

4. Рахунок або номер платіжної карти (далі – рахунок) клієнта. Складається з 19 буквено-цифрових символів. У випадку, якщо номер рахунку чи номер платіжної карти має менше ніж 19 символів, тоді до нього додається відповідна кількість нулів, що проставляються перед номером рахунку.

Комбінація коду банку та рахунку клієнта являє собою Банківський Базовий Номер Рахунку – (Basic Bank Account Number – BBAN), довжина якого складає 25 буквено-цифрових символів без пробілів та розділових знаків.

Таким чином, IBAN для України має таку структуру:

2!c2!n6!n19!c, а саме:

код країни (2!c) + контрольна сума (2!n) + BBAN (6!n19!c)

або

код країни + контрольна сума + код банку + рахунок клієнта =

UA + nn + nnnnnn + ccccccccccccccccc

**Формат на паперовому носії:**

Формат IBAN на паперовому носії відрізняється від електронного формату тільки тим, що для зручності читання та перевірки послідовність символів розбивається на групи з 4 символів, що розділяються пробілами:

UA nn nn nn nn cc cc cc cc cc cc cc cc c

Приклади IBAN наведені в табл. 1 і 2.

Таблиця 1

Приклад IBAN на основі рахунку клієнта

Рахунок клієнта	260012335661
Електронний формат	UA853996220000000260012335661
Формат на паперовому носії	UA85 3996 2200 0000 0260 0123 3566 1

Таблиця 2

## Приклад IBAN на основі платіжної картки

Номер платіжної картки клієнта	4149005233566882
Електронний формат	UA933996220004149005233566882
Формат на паперовому носії	UA93 3996 2200 0414 9005 2335 6688 2

### 3.3. Перевірка та розрахунок контрольної суми IBAN

#### Перевірка контрольної суми IBAN

1. Перетворити IBAN з формату на паперовому носії в електронний формат шляхом видалення всіх небуквено-цифрових символів (пробілів):

**UA93 3996 2200 0414 9005 2335 6688 2**  $\Longrightarrow$  **UA933996220004149005233566882**

2. Перемістити перші чотири символи IBAN з почату в кінець послідовності:

**UA933996220004149005233566882**  $\Longrightarrow$  **3996220004149005233566882UA93**

3. Конвертувати буквене визначення країни в цифрове відображення згідно з таблицею буквено-цифрової відповідності (табл. 3):

**3996220004149005233566882UA93**  $\Longrightarrow$  **3996220004149005233566882301093**

Таблиця 3

Таблиця буквено-цифрової відповідності

A = 10	G = 16	M = 22	S = 28	Y = 34
B = 11	H = 17	N = 23	T = 29	Z = 35
C = 12	I = 18	O = 24	U = 30	
D = 13	J = 19	P = 25	V = 31	
E = 14	K = 20	Q = 26	W = 32	
F = 15	L = 21	R = 27	X = 33	

4. Використати алгоритм розрахунку MOD 97-10 (згідно зі стандартом ISO 7064). Контрольна сума правильна, якщо відповідно до алгоритму MOD 97-10 у залишку виходить число «1».

Алгоритм розрахунку залишку MOD 97-10:

$$n - 97 * INT(n / 97)$$

де:

$n$  – ділене, отримане в п.3;  
 INT – функція отримання цілої частини числа.

$$\text{MOD}(3996220004149005233566882301093; 97) = \\ 3996220004149005233566882301093 - 97 * \text{INT}(3996220004149005233566882301093 / 97) \\ = 1$$

Таким чином:  $3996220004149005233566882301041 - 97 * 41198144372670157047081260836 \\ = 1$

Відповідно, контрольна сума "93" в IBAN „UA933996220004149005233566882” правильна.

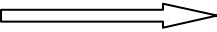
### Розрахунок контрольної суми IBAN

1. Сформувати IBAN в електронному форматі шляхом складання послідовності символів, використовуючи два нулі «00» замість контрольної суми, без пробілів та інших розділових знаків:

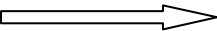
$$\begin{array}{ccccccc} \text{UA} & + & \text{nn} & + & \text{nnnnnn} & + & \text{nnnnnnnnnnnnnnnnnnnn} = \\ \text{UA} & & \text{00} & & \text{399622} & & \text{0004149005233566882} \end{array}$$

Результат: **UA003996220004149005233566882**

2. Перемістити перші чотири символи IBAN з початку в кінець послідовності:

**UA003996220004149005233566882**  **3996220004149005233566882UA00**

3. Конвертувати визначення країни з літерного вираження в цифрове згідно з таблицею буквено-цифрової відповідності (табл. 3):

**3996220004149005233566882UA00**  **3996220004149005233566882301000**

4. Використати алгоритм розрахунку MOD 97-10 (згідно зі стандартом ISO 7064) для отримання контрольної суми та отриманий залишок відняти від числа 98. Якщо в результаті виходить число від 0 до 9, то до отриманого результату додається зліва 0.

Алгоритм розрахунку контрольної суми:

$$98 - (n - 97 * \text{INT}(n / 97))$$

де:

$n$  – ділене, отримане в п.3;  
 INT – функція отримання цілої частини числа.

Алгоритм розрахунку MOD 97-10:

$$\text{MOD}(3996220004149005233566882301000; 97) = \\ 3996220004149005233566882301000 - 97 * \text{INT}(3996220004149005233566882301000 / 97) \\ = 3996220004149005233566882301000 - 97 * 41198144372670157047081260835 = \\ 3996220004149005233566882301000 - 3996220004149005233566882300995 = 5$$

Таким чином:  $98 - 5 = 93$ .

Відповідно, контрольна сума для IBAN „UAnn3996220004149005233566882” - число “93”.

IBAN з контрольною сумою: UA933996220004149005233566882

## 4. Правила використання IBAN

### 4.1. Обов’язкові умови при використанні IBAN

- Відповідальність за коректне формування IBAN несе фінансова установа, що обслуговує рахунок / платіжну картку клієнта.
- Фінансова установа, яка формує IBAN, повинна забезпечити однозначну ідентифікацію клієнта.
- Код IBAN повинен передаватися по ланцюгу проходження платежу (від Банку Платника до Банку Отримувача) в електронному форматі, в повному та незмінному вигляді.
- Відповідальність за правильність надання IBAN Платника та Бенефіціара несе Платник. Банк Платника несе відповідальність за перевірку синтаксичної правильності та контрольної суми вказаних Платником IBAN та правильне їх відображення у платіжних документах.

### 4.2. Використання IBAN у платіжних документах

В усіх платіжних документах номери рахунків Бенефіціара та Платника можна вказувати у формі IBAN.

Можливість використання IBAN в електронних документах залежить від здатності відповідної платіжно-транспортної системи використовувати таку форму представлення номера рахунку клієнта.

Можливі варіанти використання IBAN на прикладі **SWIFT-повідомлення**:

- Переказ коштів в межах України:  
Поле 50:  
Поле 59:
- Переказ коштів з України у країни ЄС та країни банки яких використовують IBAN для своїх клієнтів, або з країн ЄС та країн, банки яких використовують IBAN для своїх клієнтів в Україну:  
Поле 50:  
Поле 59:
- Переказ коштів в Україну з країн, банки яких не використовують IBAN для своїх клієнтів:  
Поле 59:
- Переказ коштів з України у країни, банки яких не використовують IBAN для своїх клієнтів:  
Поле 50:

### 4.3. Правила використання IBAN з урахуванням вимог STP

Для забезпечення автоматичної обробки платіжних доручень банками України, необхідно вказувати IBAN у полі платіжного доручення, дотримуючись таких правил:

1. Буквено-цифрова послідовність коду IBAN повинна бути безперервною та цілісною, не допускається використання будь-яких текстових розділових знаків, у тому числі і пробілів (табл. 4).



2. Не допускається підміна цілого коду IBAN його частиною (наприклад, підміна коду IBAN номером рахунку клієнта) (табл. 4).
3. Не допускається використання слова "IBAN" на початку коду (табл.4).

Таблиця 4

## Приклади формату MT103 (Одиничний клієнтський переказ коштів)

ПРИКЛАД ПРАВИЛЬНОГО ФОРМАТУВАННЯ	ПРИКЛАДИ НЕПРАВИЛЬНОГО ФОРМАТУВАННЯ
:20:ABCDEF1234567890 :23B:CRED :32A:081018EUR716204,86 :50K:/DE96600608930008866007 MODERNE GMBH STUTTGART,GERMANY :52A:GENODEFF :57A:BANKUAUK :59: /UA143996220000026005233566001 LOGARIFM LTD. PR.KOROLEVA 436,OF.425 KIEV,UKRAINE :70:PREPMNT.CNTR.47 DD.11.12.05 FOR ROLL-TACK SET AND SPARE PARTS :71A:SHA	:20: ABCDEF1234567890 :23B:CRED :32A:051018EUR716204,86 :50K:/DE96600608930008866007 MODERNE GMBH STUTTGART,GERMANY :52A:GENODEFF :57A:BANKUAUK :59: UA 14 399622 0000026005233566001 LOGARIFM LTD. PR.KOROLEVA 436,OF.425 KIEV,UKRAINE :70:PREPMNT.CNTR.47 DD.11.12.05 FOR ROLL-TACK SET AND SPARE PARTS :71A:SHA  :59:/ UA 14 399622 0000026005233566001 :59:/UA-14-399622-0000026005233566001 :59:/UA/14/399622/0000026005233566001 :59:/UA.14.399622.0000026005233566001 :59:/143996220000026005233566001 :59:/0000026005233566001 :59:/IBAN UA143996220000026005233566001
:20:N7164DNL0080218 :23B:CRED :32A:080219EUR53759,00 :33B:EUR53759,00 :50F: /UA143996220000026005233566001 1/EDEM OAO 2/UL.PARTIZANOV 25 3/UA/DNEPROPETROVSK 7/UA/27517943 :52A:PBANUA2X :57A:DEUTDEDK375 :59:/DE42375700640710530700 STIEFEL DEUTSCHLAND GMBH D-53468, LEVERKUSEN, GERMANY :70: PREPMNT.CNTR. BND-UKR- 12/2007 OT 20.12.07 FOR TARPAULIN :71A:OUR	:20:N7164DNL0080218 :23B:CRED :32A:080219EUR53759,00 :33B:EUR53759,00 :50F: /UA 14 399622 0000026005233566001 1/EDEM OAO 2/UL.PARTIZANOV 25 3/UA/DNEPROPETROVSK 7/UA/27517943 :52A:PBANUA2X :57A:DEUTDEDK375 :59:/DE 42375700640710530700 STIEFEL DEUTSCHLAND GMBH D-53468, LEVERKUSEN, GERMANY :70: PREPMNT.CNTR. BND-UKR- 12/2007 OT 20.12.07 FOR TARPAULIN :71A:OUR  :50F:/UA 143996220004149005233566882 :50F:/UA14 3996 2200041 4900 5233 5668 82 :50F:/UA/ 143996220004149005233566882 :50F:/UA.143996220004149005233566882  :59:/ DE 42 375700640710530700 :59:/DE.42375700640710530700 :59:/DE/42375700640710530700 :59:/IBAN DE42375700640710530700

## Додаток

Умовні позначення, що застосовуються в додатку

<b>n</b>	Цифри (цифрові символи від 0 до 9)
<b>a</b>	Літери верхнього реєстру (символи англійського алфавіту A-Z)
<b>c</b>	Літери верхнього та нижнього реєстрів, а також цифри (A-Z, a-z та 0-9 )
<b>nn!</b>	Фіксована довжина
<b>nn</b>	Максимальна довжина

Приклади формування IBAN для різних країн відповідно до документа SWIFT IBAN REGISTRY, версія 13 – квітень 2009 р.

Країна	Структура IBAN					Приклад IBAN
	Код країни (два символи)	Контрольна сума (2 цифри для всіх країн)	Код банку у національній платіжній системі (буквено-цифровий)	Код відділення/ філії (буквено- цифровий)	Номер рахунку (буквено- цифровий)	
Albania	AL	2!n	8!n	-	16!c	AL47212110090000000235698741
Andorra	AD	2!n	4!n	4!n	12!c	AD1200012030200359100100
Austria	AT	2!n	5!n	-	11!n	AT611904300234573201
Belgium	BE	2!n	3!n	7!n	2!n	BE68539007547034
Bosnia and Herzegovina	BA	2!n	3!n	3!n	10!n	BA391290079401028494
Bulgaria	BG	2!n	4!a	4!n	2!n8!c	BG80BNBG96611020345678
Croatia	HR	2!n	7!n	-	10!n	HR1210010051863000160
Cyprus	CY	2!n	3!n	5!n	16!c	CY17002001280000001200527600
Czech Republic	CZ	2!n	4!n	-	16!n	CZ6508000000192000145399
Denmark	DK	2!n	4!n	-	10!n	DK5000400440116243
Estonia	EE	2!n	2!n	-	14!n	EE382200221020145685

Країна	Структура IBAN					Приклад IBAN
	Код країни (два символи)	Контрольна сума (2 цифри для всіх країн)	Код банку у національній платіжній системі (буквено-цифровий)	Код відділення/ філії (буквено- цифровий)	Номер рахунку (буквено- цифровий)	
Finland	FI	2!n	6!n	-	8!n	FI2112345600000785 или FI5542345670000081
France	FR	2!n	5!n	5!n	11!c2!n	FR1420041010050500013M02606
Germany	DE	2!n	8!n	-	10!n	DE89370400440532013000
Gibraltar	GI	2!n	4!a	-	15!c	GI75NWBK000000007099453
Greece	GR	2!n	3!n	4!n	16!c	GR1601101250000000012300695
Hungary	HU	2!n	3!n	4!n	17!n	HU42117730161111101800000000
Iceland	IS	2!n	4!n	-	18!n	IS140159260076545510730339
Ireland	IE	2!n	4!a	6!n	8!n	IE29AIBK93115212345678
Israel	IL	2!n	3!n	3!n	13!n	IL6201080000000999999999
Italy	IT	2!n	1!a5!n	5!n	12!c	IT60X0542811101000000123456
Latvia	LV	2!n	4!a	-	13!c	LV80BANK0000435195001
Liechtenstein	LI	2!n	5!n	-	12!c	LI21088100002324013AA
Lithuania	LT	2!n	5!n	-	11!n	LT121000011101001000
Luxembourg	LU	2!n	3!n	-	13!c	LU280019400644750000
Macedonia	MK	2!n	3!n	-	10!c2!n	MK07250120000058984
Malta	MT	2!n	4!a	5!n	18!c	MT84MALT011000012345MTLCAST001S
Mauritius	MU	2!n	4!a2!n	2!n	12!n3!n3!a	MU17BOMM0101101030300200000MUR
Monaco	MC	2!n	5!n	5!n	11!c2!n	MC1112739000700011111000h79
Montenegro	ME	2!n	3!n	-	15!n	ME25505000012345678951
The Netherlands	NL	2!n	4!a	-	10!n	NL91ABNA0417164300
Norway	NO	2!n	4!n	-	7!n	NO9386011117947
Poland	PL	2!n	8!n	-	16!n	PL61109010140000071219812874
Portugal	PT	2!n	4!n	4!n	13!n	PT50000201231234567890154
Romania	RO	2!n	4!a	-	16!c	RO49AAAA1B31007593840000

Країна	Структура IBAN					Приклад IBAN
	Код країни (два символи)	Контрольна сума (2 цифри для всіх країн)	Код банку у національній платіжній системі (буквено-цифровий)	Код відділення/ філії (буквено-цифровий)	Номер рахунку (буквено-цифровий)	
San Marino	SM	2!n	1!a5!n	5!n	12!c	SM86U0322509800000000270100
Saudi Arabia	SA	2!n	2!n	-	18!c	SA0380000000608010167519
Serbia	RS	2!n	3!n	-	15!n	RS35260005601001611379
Slovak Republic	SK	2!n	4!n	-	16!n	SK3112000000198742637541
Slovenia	SI	2!n	5!n	-	10!n	SI56191000000123438
Spain	ES	2!n	4!n	4!n	12!n	ES9121000418450200051332
Sweden	SE	2!n	3!n	-	17!n	SE9412312345678901234561
Switzerland	CH	2!n	5!n	-	12!c	CH9300762011623852957
Tunisia	TN	2!n	2!n	3!n	15!n	TN5910006035183598478831
Turkey	TR	2!n	5!n	-	17!c	TR330006100519786457841326
United Kingdom	GB	2!n	4!a	6!n	8!n	GB29NWBK60161331926819

Для нотаток